

**ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ
ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา
กรณีศึกษา: โรงพยาบาลนาหม่อม**

พุทธิมา สุวรรณสุนทร ศศ.ม.¹, อภิญญา พรหมวิกร พ.บ.²
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลนาหม่อม¹
นายแพทย์ชำนาญการ โรงพยาบาลนาหม่อม²

บทคัดย่อ

บทนำ: ปัจจุบันมีโรคติดต่อเกิดขึ้นใหม่มากมาย ซึ่งหลายชนิดสามารถติดต่อได้ด้วยการที่มือไปสัมผัสกับสิ่งของ เครื่องใช้หรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชนเป็นหน่วยงานหนึ่งสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีการ กำหนดการล้างมือเป็นนโยบายในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึง สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อของ บุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อม ซึ่งเป็นโรงพยาบาลชุมชนเป็นกรณีศึกษา และยังสอดคล้องกับแผน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบบริการของโรงพยาบาลนาหม่อมโดยนำผลการวิจัยมาพัฒนาบุคลากรในด้าน ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์: เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติด เชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา

วัสดุและวิธีการศึกษา: วิธีการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อม จำนวน 133 คน โดย วิธีเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท วิธีสร้างเครื่องมือ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง จากนั้น นำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีและทดสอบค่าเอฟ

ผลการศึกษา: กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาลร้อยละ 38.3 รองลงมาคือกลุ่มงาน บริหารงานทั่วไป ร้อยละ 18.8 และกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน ร้อยละ 9.1 ผลการเปรียบเทียบ หน่วยงานต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการล้างมือและสิ่ง เอื้ออำนวยความสะดวกในการล้างมือ

สรุป: กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่กลุ่มงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจล้าง มือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโดยภาพรวมแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ปัจจัย พฤติกรรมการล้างมือ บุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อม

Factors Affecting The Behavior of Hand Washing Decisions to Prevent and Control Infection on The Personnel of A Community Hospital, Songkhla Province
Case Study: Namom Hospital

Putima Suwansuntorn¹, Apinya Promwigorn MD.²
Registered nurse¹, General doctor² Namom Hospital

Abstract

Background: Nowadays, there are many new infectious diseases which can be transmitted through touching equipment with staff's hands or patients' secretion. A community hospital which is an organization under Thai Ministry of Public Health has set the policy for prevent and control of infections. Thus, the researchers were interested in studying the factors influencing staff's decision in washing their hands to prevent and control of infections at Namom hospital. The hospital which was a community one became a case study. Also, the research is responding to the strategic plan of the hospital in developing its service effectiveness by using the research outcome to develop its staff effectively

Objective: This research aims to study the factors influencing staff's behavior in washing their hands to prevent and control of infections based on the opinions of the staff at the community hospital, Songkhla

Materials and Methods: 133 staffs at Namom hospital were sampled. The research tool was a survey questionnaire with five levels of value based on Likert's model. The survey questionnaire was proposed to an expert to inspect its content validity by calculating the index value. Then, the questionnaire was proofread and tried out with 30 sampled staffs to gain the reliability value by using the formula of Cronbach's alpha coefficient. The statistical tools for the data analysis covered the frequency value, percentages, means, standard deviations, T-test and F-test

Results: The first three groups sample were nurses (38.3%), general administrative (18.8%), family and community practice (9.1%), respectively. The opinions on the factors influencing hand washing behavior were statistically different between groups ($P < 0.05$). The promotion and the convenience of hand washing were only two factors which statistically different between groups ($P < 0.05$)

Conclusions: The different operational groups have different opinions on the factors influencing the decision to hand washing

Keywords: a factor, the behavior of hands washing, staff at Namom hospital

บทนำ

ปัจจุบันมีโรคติดต่อเกิดขึ้นใหม่มากมาย ซึ่งหลายชนิดสามารถติดต่อได้ด้วยการสัมผัส โดยมีมือเป็นพาหะนำเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายซึ่งสามารถติดต่อได้จากการที่มือสัมผัสกับสิ่งของ เครื่องใช้ หรือสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย โดยเฉพาะโรคติดต่อรุนแรง เช่น โรคไข้หวัดนกและไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ การล้างมือจึงเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อและลดความเสี่ยงในการติดเชื้อต่างๆ ได้

สำหรับในประเทศไทยสำนักกระบาดวิทยา รายงานว่าตั้งแต่ 1 มกราคมถึง 14 กันยายน 2558 มีผู้ป่วยด้วยโรคท้องร่วง รวมแล้ว 768,127 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 1,179.47 ต่อแสนประชากรและเสียชีวิต 7 ราย คิดเป็นอัตรามรณะ 0.01 ต่อแสนประชากร ทั้งที่โรคเหล่านี้เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ง่ายด้วยการล้างมือ ในขณะที่ปี 2559 กรม สบส.ได้ดำเนินการสำรวจพฤติกรรมกรรมการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ของประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป กระจายทั้ง 4 ภาครวมทั้งในเขตกทม.และปริมณฑล พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมมือสะอาด คือล้างมือฟอกสบู่ติดเป็นนิสัย กระทำทุกครั้งหลังจากเข้าห้องน้ำห้องส้วม และก่อนรับประทานอาหาร ร้อยละ 25 หรือ 1 ใน 4 คน ผู้หญิงล้างมากกว่าผู้ชายประมาณร้อยละ 10 กลุ่มที่ล้างมากอันดับ 1 ได้แก่ พนักงานบริษัท ร้อยละ 34 รองลงมาคือนักเรียน นักศึกษาร้อยละ 26 และกลุ่มว่างงาน ร้อยละ 24 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือปฏิบัติมากที่สุดร้อยละ 44 รองลงมาคือ ภาคเหนือร้อยละ 41 และกทม.และปริมณฑล ร้อยละ 19 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คืออีกร้อยละ 72 ล้างบ้างไม่ล้างบ้าง และไม่เคยล้างเลย ร้อยละ 3 ซึ่ง 2 กลุ่มหลังนี้ มีความเสี่ยงติดเชื้อและแพร่เชื้อโรคต่างๆ ที่ติดมากับมือ ไปสู่คนอื่นได้ เช่น เชื้อโรคอุจจาระร่วง เป็นต้น ซึ่งโรคดังกล่าวพบได้ตลอดปี ปีละ 1 ล้านกว่าราย สาเหตุของโรคนี้เกิดได้จากทั้งเชื้อแบคทีเรียและไวรัสที่มีอยู่ในอุจจาระ เช่น *E.coli* ซึ่งติดมากับมือและปนเปื้อนในอาหาร

และน้ำที่รับประทานเข้าไป ซึ่งสามารถป้องกันได้ โดยการล้างมือและฟอกสบู่^(1,2,3,4)

ในขณะที่บุคลากรทางการแพทย์เป็นผู้ซึ่งมีโอกาสสัมผัสสิ่งคัดหลั่ง เช่น เลือด น้ำลาย หรือหนอง จากผู้ป่วย รวมทั้งสัมผัสทางอ้อมเช่น เครื่องมือเครื่องใช้ของผู้ป่วย ประกอบกับการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีเชื้อโรคต่างๆ ปนเปื้อนมีโอกาสได้รับเชื้อโรคเข้าสู่ตนเองโดยตรงหรือแม้กระทั่งนำเชื้อโรคเหล่านี้จากผู้ป่วยสู่ผู้ป่วยหรือนำสู่ครอบครัวตนเอง ซึ่งการล้างมือเป็นหนึ่งในขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่เราสามารถทำได้เพื่อหลีกเลี่ยงการป่วยและแพร่กระจายเชื้อโรคไปยังผู้อื่น มีโรคติดต่อหลายโรคที่แพร่กระจายเพราะการไม่ได้ล้างมือด้วยสบู่ การล้างมือที่เหมาะสมจึงเป็นหนึ่งในเทคนิคที่สำคัญที่สุดในการลดการติดเชื้อ Nosocomial ถือเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลถ้าทำได้อย่างถูกต้องจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายและการเสียชีวิตได้เป็นจำนวนมาก บุคลากรทางการแพทย์จึงมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ^(5,6,7)

โรงพยาบาลนาหม่อมเป็นโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดสงขลา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวง โดยกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบบริการของโรงพยาบาลนาหม่อม ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ ซึ่งทางคณะกรรมการได้มีการรณรงค์เรื่องการล้างมือมาโดยตลอดและมีการสอนเพิ่มพูนวิชาการความรู้เรื่องการล้างมือแก่บุคลากรทุกปีเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2547⁽⁸⁾ แต่จากการสุ่มสังเกตพบว่าอัตราการล้างมือของบุคลากรยังน้อยและที่สำคัญแม้จะล้างมือ อัตราการล้างมือที่ถูกต้องยังต่ำมากจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นพบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องเจตคติของผู้ปฏิบัติเอง และปัจจัยภายนอก เช่น อ่างล้างมือ ความเพียงพอของผ้าเช็ดมือ เป็นต้น เหล่านี้จึงเป็นสาเหตุให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาล

นาหม่อม จังหวัดสงขลาเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและให้ความรู้ในการล้างมือแก่บุคลากรเพื่อสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการล้างมือจนเกิดวัฒนธรรมการล้างมือที่ถูกต้องขององค์กรและส่งผลให้เกิดการพัฒนาการให้บริการอย่างมีคุณภาพตามแผนยุทธศาสตร์ของโรงพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ทัศนศึกษา: โรงพยาบาลนาหม่อม จังหวัดสงขลา ใน 4 ด้าน คือ ด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการล้างมือ ด้านการส่งเสริมการล้างมือ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมือ จำแนกตามตัวแปรกลุ่มงานที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล

วัสดุและวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อม ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 133 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงเป็นเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลนาหม่อมทุกคน

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรใน 4 ด้าน คือ ด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมือ ด้านความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการล้างมือ ด้านการส่งเสริมการล้างมือ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจะนะ ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แต่เป็นลักษณะโรงพยาบาลชุมชนเหมือนกัน แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9780 วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถามที่รับคืนมา นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (T - test) และหาค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F - test)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลนาหม่อม จำนวน 133 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 133 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลนาหม่อม จำแนกตามตัวแปรกลุ่มงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล		
กลุ่มงานการพยาบาล	51	38.3
กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป	25	18.7
กลุ่มงานเภสัชกรรม	8	6.0
กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์	5	3.8
กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน	12	9.0
กลุ่มงานทันตกรรม	9	6.8
กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู	5	3.8
กลุ่มงานองค์กรแพทย์	7	5.3
กลุ่มงานประกันสุขภาพและเทคโนโลยี	11	8.3
รวม	133	100

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาลร้อยละ 38.3 รองลงมา กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ร้อยละ 18.8 และกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน ร้อยละ 9.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจล้างมือ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโดยภาพรวม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อของบุคลากรโรงพยาบาลนาหม่อม ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจล้างมือ	N = 133		แปลผล
		Mean	S.D.	
1	ด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมือ	3.36	0.35	ปานกลาง
2	ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการล้างมือ	3.53	0.44	มาก
3	ด้านการส่งเสริมการล้างมือ	3.62	0.84	มาก
4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมือ	3.83	0.76	มาก
รวม		3.58	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าภาพรวมของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจล้างมือของบุคลากรโรงพยาบาลนาหม่อมอยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่าด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมืออยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการล้างมืออยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) ด้านการส่งเสริมการล้างมืออยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) และสิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมืออยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเพื่อป้องกันและควบคุมตัวแปรกลุ่มงาน
ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล ดังตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ
ของบุคลากรโรงพยาบาลหม่อม อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมการล้างมือ	กลุ่มงาน การพยาบาล		กลุ่มงาน บริหารงาน ทั่วไป		กลุ่มงาน เภสัชกรรม		กลุ่มงานเทคนิค การแพทย์		กลุ่มงาน เวชปฏิบัติ ครอบครัว และชุมชน		กลุ่มงาน ทันตกรรม		กลุ่มงาน เวชกรรมฟื้นฟู		กลุ่มงาน รังสีวิทยา		กลุ่มงาน พยาธิวิทยา		กลุ่มงาน อื่นๆ	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
ด้านเจตคติเกี่ยวกับ การล้างมือ	3.43	0.39	3.31	0.26	3.25	0.28	3.64	0.45	3.25	0.20	3.42	0.31	3.12	0.22	3.17	0.24	3.38	0.47		
ด้านความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับ การล้างมือ	3.60	0.44	3.65	0.41	3.25	0.45	3.49	0.31	3.45	0.36	3.52	0.39	3.48	0.57	3.44	0.46	3.44	0.48		
ด้านการส่งเสริมการ ล้างมือ	3.74	0.84	3.97	0.59	2.90	0.79	3.16	1.09	3.87	0.78	3.61	0.46	4.20	0.64	3.60	0.69	3.10	0.76		
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกใน การล้างมือ	3.81	0.68	4.18	0.52	4.11	0.37	4.12	0.49	2.91	0.45	4.46	0.29	4.45	0.49	3.93	0.85	3.03	0.66		
รวม	3.65	0.35	3.78	0.31	3.38	0.31	3.60	0.29	3.37	0.32	3.75	0.19	3.81	0.23	3.53	0.37	3.23	0.43		

ตารางที่ 4 ทดสอบค่าเอฟ (F-test) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อของบุคลากร โรงพยาบาลนาหม่อม จำแนกตามตัวแปรกลุ่มงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมล้างมือ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมือ	ระหว่างกลุ่ม	9	1.476	0.164	1.360	0.213
	ภายในกลุ่ม	123	14.825	0.121		
	รวม	132	16.301			
ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการล้างมือ	ระหว่างกลุ่ม	9	2.334	0.259	1.374	0.207
	ภายในกลุ่ม	123	23.208	0.189		
	รวม	132	25.542			
ด้านการส่งเสริมการล้างมือ	ระหว่างกลุ่ม	9	20.764	2.307	3.855	0.000*
	ภายในกลุ่ม	123	73.611	0.598		
	รวม	132	94.375			
ด้านสิ่งทีเื้ออำนวยความสะดวกในการล้างมือ	ระหว่างกลุ่ม	9	29.826	3.314	8.690	0.000*
	ภายในกลุ่ม	123	46.909	0.381		
	รวม	132	76.735			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	9	6.092	0.677	5.777	0.000*
	ภายในกลุ่ม	123	14.412	0.117		
	รวม	132	20.504			

* ค่า p-value 0.0001

จากตารางที่ 3 และ 4 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อของบุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อม จำแนกตามตัวแปรกลุ่มงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล พบว่า บุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อม ในกลุ่มงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (กลุ่มงานการพยาบาล ค่าเฉลี่ย 3.65 กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ค่าเฉลี่ย 3.78 กลุ่มงานเภสัชกรรม ค่าเฉลี่ย 3.38 กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ ค่าเฉลี่ย 3.60 กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.37 กลุ่มงานทันตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.75 กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู ค่าเฉลี่ย 3.81 กลุ่มงานองค์กรแพทย์ ค่าเฉลี่ย 3.53 และกลุ่มงานประกันคุณภาพและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ย 3.23)

เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการส่งเสริมการล้างมือ (กลุ่มงานการพยาบาล ค่าเฉลี่ย 3.74 กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ค่าเฉลี่ย 3.97 กลุ่มงานเภสัชกรรม ค่าเฉลี่ย 2.90 กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ ค่าเฉลี่ย 3.16 กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน ค่าเฉลี่ย

3.87 กลุ่มงานทันตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.61 กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู ค่าเฉลี่ย 4.20 กลุ่มงานองค์กรแพทย์ ค่าเฉลี่ย 3.60 และกลุ่มงานประกันคุณภาพและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ย 3.10) และด้านสิ่งทีเื้ออำนวยความสะดวกในการล้างมือ (กลุ่มงานการพยาบาล ค่าเฉลี่ย 3.81 กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ค่าเฉลี่ย 4.18 กลุ่มงานเภสัชกรรม ค่าเฉลี่ย 4.11 กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ ค่าเฉลี่ย 4.12 กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.91 กลุ่มงานทันตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.46 กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู ค่าเฉลี่ย 4.45 กลุ่มงานองค์กรแพทย์ ค่าเฉลี่ย 3.93 และกลุ่มงานประกันคุณภาพและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ย 3.03) มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมือและด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการล้างมือมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

วิจารณ์

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา กรณีศึกษา: โรงพยาบาลนาหม่อม จังหวัดสงขลา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยความคิดเห็นโดยภาพรวมของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือของบุคลากรโรงพยาบาลนาหม่อมอยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่าด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมืออยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมือของบุคลากรในโรงพยาบาลนาหม่อมยังไม่ตระหนักหรือให้ความสำคัญมากพอเกี่ยวกับการล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ซึ่งควรมีการเสริมสร้างให้ดีขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา กรณีศึกษา: โรงพยาบาลนาหม่อม จังหวัดสงขลา พบว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่กลุ่มงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการล้างมือ และด้านสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการล้างมือ โดยกลุ่มงานประกันคุณภาพและเทคโนโลยีมีความคิดเห็นด้านด้านการส่งเสริมการล้างมือ และด้านสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการล้างมือต่ำกว่าหน่วยงานอื่นเนื่องจากไม่ได้เป็นหน่วยงานที่สัมผัสกับผู้ป่วยโดยตรง ในห้องจึงไม่มีทั้งอ่างล้างมือ และน้ำยาแอลกอฮอล์ล้างมือ

ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพได้อย่างตรงจุดในการป้องกันและควบคุม

การติดเชื้อด้วยวิธีล้างมือเพื่อให้เกิดการตระหนักหรือให้ความสำคัญในการล้างมือเพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อและส่งผลให้โรงพยาบาลสามารถบริการได้อย่างมีคุณภาพ

2. ควรมีการเผยแพร่ผลการวิจัยครั้งนี้ให้กับโรงพยาบาลชุมชนอื่นๆ ในจังหวัดสงขลาซึ่งมีลักษณะและบริบทที่ใกล้เคียงกันนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อด้วยวิธีการล้างมือในโรงพยาบาลและส่งผลให้โรงพยาบาลสามารถบริการได้อย่างมีคุณภาพด้วย

สรุป

1. ความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงพยาบาลนาหม่อมต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา กรณีศึกษา: โรงพยาบาลนาหม่อม จังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านเจตคติเกี่ยวกับการล้างมืออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการล้างมือ ด้านการส่งเสริมการล้างมือ และด้านสิ่งที่เอื้ออำนวยในการล้างมืออยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงพยาบาลนาหม่อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา กรณีศึกษา: โรงพยาบาลนาหม่อม จังหวัดสงขลา สรุปได้ว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงพยาบาลนาหม่อมที่อยู่กลุ่มงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจล้างมือเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการล้างมือ และด้านสิ่งที่เอื้ออำนวยในการล้างมือ

เอกสารอ้างอิง

1. Proper hand washing pivotal to preventing deadly diseases: UNICEF. 2016 [cited 2018 mar 7]. Available from: <http://www.globaltimes.cn/content/1011495.html>.
2. WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care. First Global Patient Safety Challenge Clean Care is Safer Care. 1st ed. Geneva: World Health Organization; 2009
3. ชัยรัตน์ ลำโป. พฤติกรรมการล้างมือของบุคลากรการแพทย์ โรงพยาบาลควนกาหลง จังหวัดสตูล. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข 2551; 2: 716-23.
4. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. เข้าถึงเมื่อ 13 มีนาคม 2561. สืบค้นจาก <http://hss.moph.go.th/index2.php>.
5. Sharif A, Arbabisarjou A, Balouchi A, Ahmadidarhsima S, Kashani HH. Knowledge, Attitude, and Performance of Nurses toward Hand Hygiene in Hospitals. Glob J Health Sci 2016; 8(8): 57–65.
6. Asadollahi M, Bostanabad MA, Jebraili M, Mahallei M, Rasooli AS, Abdolalipour M. Nurses' Knowledge Regarding Hand Hygiene and Its Individual and Organizational Predictors. J Caring Sci 2015; 4(1): 45-53.
7. Allegranzi B, Pittet D. Role of hand hygiene in healthcare-associated infection prevention. J Hosp Infect 2009; 73(4): 305–15.
8. โรงพยาบาลนาหม่อม. สถิติการล้างมือโรงพยาบาลนาหม่อม (1 มกราคม 2560)